

# Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka

wydanie specjalne

Warszawa

2020

Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka  
wydanie specjalne

ISSN: 2450-8160

nr.indeksu: 19464

numer: 60 (10/2020)

Redaktor naczelny: Gontarenko N.

KOLEGIUM REDAKCYJNE:

W. Okulicz-Kozaryn, dr. hab, MBA, Institute of Law, Administration and Economics  
of Pedagogical University of Cracow, Polska;

L. Nechaeva, dr, Instytut PNP im. K.D. Ushinskiego, Ukraina.

K. Fedorova, PhD in Political Science, International political scientist, Ukraine.

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. "Diamond trading tour"

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

info@conferenc.pl

Nakład: 80 egz.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wszelkie prawa do materiałów prac należą do ich autorów.

Pisownia oryginalna jest zachowana.

Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach  
należą Sp. z o.o. "Diamond trading tour".

Obowiązkowym jest odniesienie do czasopismo.

Opinie wyrażane w artykułach czy reklamach są publikowane na wyłączną  
odpowiedzialność autorów, sponsorów lub reklamodawcy. W związku z tym ani  
Redakcja, ani Wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za konsekwencje  
wykorzystania jakichkolwiek nieścisłych informacji.

Warszawa 2020

"Diamond trading tour" ©

ISSN: 2450-8160



<b>Іграшка як засіб естетичного виховання дітей дошкільного віку</b> Головенько К.Б.....	5
<b>Формування україномовної соціокультурної компетентності школярів</b> Юрійчук Н. Д.....	9
<b>Пути формирования художественной компетенции будущих воспитателей в условиях современной высшей школы</b> Ивершинь А. Г. ....	13
<b>Роль професійної освіти у формуванні культури морально-ділових відносин у майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти</b> Бутенко Н. І., Сухенко Л.В., .....	16
<b>Distance learning in higher education institutions</b> Pavlyshyn A., Volotovska N., Nesteruk S. ....	19
<b>Формування фонетичної компетентності майбутніх перекладачів</b> Рябуха Т. В.....	22

## Іграшка як засіб естетичного виховання дітей дошкільного віку

Головенько К.Б.

здобувач ступеня вищої освіти «магістр», Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Україна

***Анотація.** У статті розкривається вплив іграшки на всебічний розвиток дитини дошкільного віку, проаналізовано роль народної іграшки у формуванні естетичного смаку, розвитку художніх здібностей дитини.*

**Ключові слова:** іграшка, народна іграшка, естетичне виховання, всебічний розвиток, художній розвиток.

Постановка проблеми. Іграшка займає важливе місце в історії людства, поява якої була ще в первісному суспільстві. Як відомо, першими іграшками для дітей були камінчики, палички, різні химерні гілочки тощо. Перші українські іграшки виготовляли з глини, лози, дерева. Вони були частиною народних ремесел. З глини ліпили свистки та маленькі фігурки людей та тварин, що дуже приваблювало дітлахів.

Виклад основного матеріалу. Один з видів іграшок – народна іграшка. Народна іграшка має пізнавальне значення для дитини, по-

казує явища реального світу у доступних для неї формах. Народна іграшка втілює оригінальну художню ідею. Вона займає значне місце в системі засобів формування творчої активності дітей. Сучасні дослідження в галузі педагогічної науки та історії мистецтва підкреслюють, що мистецтво українських народних іграшок є особливим видом художньої творчості, об'єднує різні види народного мистецтва, поєднує матеріальні та духовні досягнення української культури [5]. На основі багатофункціональної природи української народної

іграшки було виділено її окремі функції, такі як: інформаційну, мотиваційно-стимулюючу, сенсорну, гедонічну, евристичну, аксіологічну, культурну, освітню, розвивальну, освітню. С. Русова вважає, що виховання дітей з самого початку повинно будуватися на рідному ґрунті, на якому дитина росте, щоб воно було міцно пов'язане з тим враженням, що їх заклала в душу дитини сім'я. Важливими є іграшки, які будуть найперші в руках дітей, вони також поширюють перші спостереження дітей, розвивають їх пам'ять та зовнішні почуття. Упродовж дитинства гра та народні іграшки займають найважливіше місце в житті дитини [2]. На дітей молодшого і середнього дошкільного віку особливо впливають іграшки, що зображають людей, істот і предмети реального світу: тварин, риб, птахів, рослинність, предмети побуту, техніки тощо. Вони не тільки спонукають до різноманітних за змістом ігор, а й допомагають увійти в роль, створити улюблений ігровий образ, реалізувати задум. Засобом реалізації задуму іграшка може стати лише в тому разі, якщо дитина правильно сприймає її образ, має певні знання про предмет, а іграшка викликає усвідомлений інтерес і бажання гратися. У грі діти відтворюють працю дорослих, елементи трудових дій. У своїй ігровій діяльності діти відображають те, що спостері-

гають у сімейному колі. З дитинства у дітей формується любов до праці, діти здобувають знання про навколишню дійсність. В іграх для дітей розвивається витривалість, взаємодопомога, сила. Зразки дитячих ігор були призначені не тільки для фізичного розвитку та загартовування, але також слугували школою етики та естетики спілкування. Під час гри використовуються діалоги, де фіксується словесний етикет, виробляється певне ставлення до товаришів, створюється почуття дружби, одночасно відбувається тренування пам'яті, коли діти запам'ятовують певні поетичні тексти. Для більшості ігор діти роблять іграшки своїми руками, і в цьому проявляють свою фантазію і творчість [4].

Ремісничі народні іграшки виготовлялись у дусі народного мистецтва. Діти виготовляли іграшки з глини, дерева, овочів. Традиційні народні іграшки походять із глибинних шарів колективної народної культури. Використання в навчанні народних іграшок сприяє ознайомленню дитини з духовним, естетичним, повсякденним досвідом людей. Дитина, наприклад, не оцінює іграшку як витвір мистецтва, а тому, що образ асоціюється з певними легендами, казками, міфами. Однак, граючи з нею, вона непомітно для себе реалізує зорове і чуттєве сприйняття форми (матеріально пластичної, кольорової, де-

коративно-символічної), приєднує місцеву, а через неї й до етнонаціональної сфери образних уподобань, художніх особливостей, які водночас мовою їх змісту говорять про виробничо-господарську та святково-обрядову діяльність населення, ту місцевість, той регіон, який ця дитина згодом, коли стає дорослим, усвідомлює як рідну [3].

Народна іграшка – це перш за все явище культури. Але головні образні, символічні фактори народних іграшок - це продукт етнонаціонального середовища. У народній іграшці, поряд з архетипами загальнолюдських концепцій та критеріїв, є образні та змістовно-формальні принципи етнонаціональної рецептури. Ці якості народної іграшки породжують певну проблематику в навчанні дітей у сучасних умовах. Народна іграшка має не тільки екологічну, а й духовну чистоту. Створена з любов'ю, вона розвиває у дитини винахідливість, уяву, духовний світ, дає перші професійні навички, пробуджує відчуття рідного коріння. Ляльки займають особливе місце серед іграшок. Лялька – одна з найдавніших іграшок людства, її по праву називають супер-іграшкою, оскільки вона не втрачала своєї актуальності тисячі років. Художньо оформлена іграшка збуджує естетичні почуття та переживання дитини, формує естетичний смак. Іграшки, що цікавляться змістом і

формою, позитивно впливають на психічний стан дитини, сприйняття світу, активізують життєві сили, що впливає на здоров'я та фізичний розвиток. [1] На дітей дошкільного віку особливо впливають іграшки, що зображують людей, істот та предмети реального світу: тварин, риб, птахів, рослинність, предмети побуту, технології тощо. Вони не тільки захоплюють ігри з різноманітним змістом, а й допомагають увійти в роль, створити улюблений ігровий образ та реалізувати задум. Іграшка може стати засобом реалізації ідеї лише в тому випадку, якщо дитина правильно сприймає її образ, має певні знання про предмет, а іграшка викликає усвідомлений інтерес та бажання грати.

Висновки. Таким чином, виховна цінність іграшки полягає в тому, що вона сприяє формуванню самостійності, творчої активності дітей. Іграшка є важливим фактором психічного розвитку. Народні іграшки здавна використовувались з метою естетичного, морального, розумового, фізичного виховання. Народна іграшка – це засіб формування почуття естетичної краси, естетичного смаку, чуттєвого сприйняття тощо. Іграшка є засобом передачі культурного досвіду людей з покоління в покоління. Використання народних іграшок забезпечує художній розвиток дитини.

## Література:

- Вовчик-Блакитна О. О. Дитяча іграшка та гра – справа серйозна / під ред. О.О. Вовчик-Блакитна // Обдарована дитина: Науково-практичний освітньо-популярний журнал. – 2009. – № 1. – С. 54 – 59.
- Во что играют наши дети? Игры и игрушки в зеркале психологии / Е.О. Смирнова и др. – М.: Ломоносовъ, 2009. – 224 с.
- Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Поніманська. – К.: «Академвидав», 2006. – 456 с. (Альма-матер).
- Старовойт Л.В. Художньо-творчий розвиток молодших школярів у процесі трудового навчання / Л.В. Старовойт // Scientific Journal «Science Rise» Pedagogical Education. – Kharkiv, 2016.- № 3/5(20). –Р.58-63.



УДК 373.5.016:81.161.2

## Формування україномовної соціокультурної компетентності школярів

### Formation of ukrainian-language socio-cultural competence of schoolchildren

Юрійчук Н. Д.

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української лінгвістики та методики навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»*

*У статті досліджено особливості соціокультурної компетентності. Доведено необхідність формування україномовної соціокультурної компетентності школярів на уроках української мови.*

**Ключові слова.** Соціокультурна компетентність, мовна освіта, формування соціокультурної компетентності, україномовна особистість, інтегративний підхід.

*The article examines the features of socio-cultural competence. The necessity of formation of Ukrainian-language socio-cultural competence of schoolchildren at Ukrainian language lessons is proved.*

**Key words.** Socio-cultural competence, language education, formation of socio-cultural competence, Ukrainian-speaking personality, integrative approach.

**Постановка проблеми.** Початок ХХІ століття став для України періодом глобальних перемін, що знайшли своє відображення в усіх сферах суспільного життя і зокре-

ма в національній системі освіти. Зміна освітньої парадигми, збільшення обсягу знань, якими повинен володіти випускник закладу середньої загальної освіти, інфор-

матизація процесу навчання та європейська інтеграція вітчизняної освіти вимагають від учених розробки сучасних способів розв'язання освітянських проблем, головною з яких є проблема формування життєвих компетентностей школярів.

Одним із пріоритетів змісту освіти є формування україномовної соціокультурної компетентності школярів, оскільки заклад середньої загальної освіти має дати учням не тільки певний обсяг знань і вмій, а й формувати інтелектуальну, творчу та ініціативну особистість, здатну жити в нових умовах, реалізувати себе в житті, бути успішною і сприяти розвитку української держави, поважати мовленнєві традиції українського народу, наслідувати ці традиції, насамперед етичні й естетичні тощо.

**Аналіз останніх джерел.** Проблема формування соціокультурної компетентності є надзвичайно актуальною і привертає увагу багатьох науковців. Аналіз наукових досліджень свідчить про те, що соціокультурна компетентність – не є новим поняттям.

Багатогранні аспекти проблеми соціокультурної компетентності знайшли своє відображення у працях зарубіжних (А. Маслоу, К. Роджерс, Дж. Равен, Ю. Мель) та вітчизняних дослідників (Н. Скляренко, В. Сафонова, В. Фурманова, П. Бех, О. Жорнова, Л. Біркун та ін.).

Окремі питання теорії і практики соціокультурного розвитку україномовної особистості розкрито у працях відомих лінгводидактів (А. Богуш, М. Вашуленко, Н. Голуб, О. Горошкіна, К. Климова, Д. Кобцев, А. Нікітіна, М. Пентиліук, О. Семенов, Л. Скуратівський, О. Кучерук та ін.).

**Мета даної розвідки.** На підставі аналізу поняття «соціокультурна компетентність», визначено особливості формування україномовної соціокультурної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти.

**Виклад основного матеріалу.** Сучасна ситуація у нашій країні зумовлює особливу актуальність формування соціокультурної компетентності в напрямку підготовки патріотично налаштованої, активної, духовно багатогої мовної особистості школяра, здатної результативно взаємодіяти з іншими членами суспільства за допомогою державної мови, ставитися до неї як до вищого духовного надбання народу.

У зв'язку з цим уроки української мови мають бути наповнені культурними смислами, забезпечувати підґрунтя для оволодіння школярами духовним і соціально-культурним досвідом.

Рівень соціокультурного розвитку учня залежить від рівня сформованості в нього соціокультурної компетентності.

О. Кучерук, соціокультурну компетентність розглядає як складне інтегративне особистісне утворення, складниками якого є знання, пов'язані зі світовою, національною, регіональною культурою, уміння організувати власну діяльність, зокрема й мовленнєву, з урахуванням соціальних норм поведінки, морально-етичних, естетичних та інших цінностей, досвід ціннісного ставлення до світу, здатність до життєтворчості в певному лінгвосоціумі [2, с. 2].

На думку В. Сафонові, соціокультурна компетентність – це знання учнями національно-культурних особливостей країни, мова якої вивчається, вміння здійснювати мовленнєву поведінку відповідно до цих знань, а також готовність і здатність жити і взаємодіяти в сучасному полікультурному світі [3, с. 222].

Становлення структурних компонентів соціокультурної компетентності україномовної особистості школяра, залежить від різних соціокультурних чинників: культурних надбань окремого регіону України, національної культури українців, субкультури представників різних соціальних груп та організацій, загальнолюдської культури, полікультурності соціуму, етнічних стереотипів, традицій, соціальних установок, засобів масової інформації, спілкування, соціальної потреби у співпраці, від

глобалізації, інформатизації суспільства та ін. [2, с. 6].

Соціокультурна компетентність тісно пов'язана з формуванням особистості в сучасному суспільстві, де людина має можливість не тільки усвідомлювати себе в соціумі, але й суспільство у собі, яке вона може прийняти або змінити. Соціокультурна компетентність репрезентує собою засвоєння міжкультурної комунікації, духовних цінностей, засвоєння норм, що регулюють стосунки між поколіннями, народами, сприяє естетичному розвитку особистості.

**Висновки.** Підсумовуючи, зазначимо, що соціокультурну компетентність слід постійно розвивати, формуючи, таким чином, у школярів навички сприймати, аналізувати прочитані українські художні твори, висловлювання про Батьківщину та її історію, мову, родину, народні звичаї і традиції, загальнолюдські моральні якості, добирати та використовувати ті з них, що необхідні для досягнення певної комунікативної мети.

#### Література

- Горошкіна О. Підручник як засіб формування соціокультурної компетенції учнів. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2010. № 22. Ч II. С. 183-189.
- Кучерук О. Соціокультурний розвиток учнів як лінгвостодична проблема. Українська мова і література в школі. № 2(112). 2014. С. 2-7.
- Сафонова В. В. Коммуникативная компетенция: современные подходы к много-

уровневому описанню в методических целях. Серия: О чем спорят в языковой педагогике. Москва: Еврошкола, 2004. 236 с.

Топчій Л.С. Формування україномовної соціокультурної компетентності: теоретичні і практичні аспекти. Молодий вчений. № 7 (10). 2014. С. 170-172.

Юрійчук Н.Д. Роль і місце соціокультурної компетентності у процесі професійної підготовки майбутніх учителів-філологів. Наука і практика. Варшава. № 59. 2020. С. 5-8.

### References

Goroshkina O. Pidruchny`k yak zasib formuvannya sociokul`turnoyi kompetencyi uchniv. Visny`k LNU imeni Tarasa Shevchenka. 2010. № 22. Ch II. S. 183-189.

Kucheruk O. Sociokul`turny`j rozvy`tok uchniv yak lingvometody`chna problema. Ukrayins`ka mova i literatura v shkoli. № 2(112). 2014. S. 2-7.

Safonova V. V. Kommuny`katy`vnaya kompetency`ya: sovremennyye podkhody k mnogourovnevomu opy`sany`yu v metody`chesky`x celyax. Sery`ya: O chem sporyat v yazykovoj pedagogy`ke. Moskva: Evroshkola, 2004. 236 s.

Топчій Л.С. Формування україномовної соціокультурної компетентності: теоретичні і практичні аспекти. Молодий вчений. № 7 (10). 2014. С. 170-172.

Yurijchuk N.D. Rol` i misce sociokul`turnoyi kompetentnosti u procesi profesijnoyi pidgotovky` majbutnix uchy`teliv-filologiv. Nauka i prakty`ka. Varshava. № 59. 2020. S. 5-8.

## Пути формирования художественной компетенции будущих воспитателей в условиях современной высшей школы

Ивершинь А. Г.

кандидат педагогических наук, доцент, Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского, Одесса

***Аннотация.** В статье охарактеризовано понятие художественной компетенции будущих воспитателей, а также рассмотрены направления формирования художественной компетенции будущих воспитателей в образовательном процессе высшей школы,*

**Ключевые слова:** художественная культура, будущие воспитатели, художественная компетенция.

**Key words:** art culture, future educators, artistic competence.

Художественное образование будущих воспитателей детей дошкольного возраста направлено на понимание студентами эмоционально-образного языка искусства, его влияния на развитие человека; формирование духовного мира личности на основе ценностей, связанных с творчеством.

Как известно, в эстетике утвердилось представление об искусстве как о многостороннем и полифунк-

циональном культурном феномене, целостной системе, в основе которой лежит человеческая деятельность по созданию художественного образа. Художественный образ представляет собой форму абстрактно-логического мышления, определяющую эстетические свойства действительности и представляющую единство содержания явления в его конкретно-чувственной форме [3].

Художественная компетенция будущих воспитателей рассматривается нами как культурологическая характеристика их профессионализма; наличие специальных художественно-творческих способностей; развитого образного мышления; наличие эстетических знаний, умений, вкусов; активности в общении с разными видами искусства; в художественно-эстетической деятельности.

В нашей исследовательской работе, проводимой на базе Южноукраинского национального педагогического университета имени К.Д. Ушинского, были выбраны следующие направления формирования художественной компетенции будущих воспитателей.

1. Культурологический подход. В современном понимании культура личности – это комплекс качеств: знания, умения, способы достижения задуманного, ценностные ориентации, вкусы, которые позволяют личности жить в гармонии с общечеловеческой и национальной культурой [4]. В рамках культурологического подхода предполагалось: гармоническое развитие рационального и эмоционального, этического, эстетического; формирование у студентов установки на постоянное самосовершенствование, расширение своего художественно-эстетического кругозора; направленность интересов и потребностей на художественно-

эстетическую деятельность; развитие педагогического и художественного опыта.

2. Формирование художественной компетенции достигается за счет высокого уровня эрудиции в области изобразительного искусства, знакомства с инновационными процессами в образовании, а также при использовании технологий, направленных на развитие художественно-эстетической компетентности. Образовательная работа направлялась на развитие критического мышления, воображения, фантазии, зрительной памяти, эрудиции, интеллекта, креативности.

3. Создание на занятиях атмосферы творчества способствует развитию необходимого будущему воспитателю умения творить, а значит создавать новое на уровне идеи, мысли или реального действия в виде оригинального решения поставленной задачи.

4. В своей работе по формированию художественной компетенции мы опирались на принцип диалогичности, то есть, умение вести диалог, развивать позитивные межличностные отношения. Наличие профессиональных коммуникативных умений, – нравственно-этических, социально-психологических, эстетических, важная составляющая профессионализма любого педагога, которая предполагает готовность к сотрудничеству; отношение к другому как к ценности [2].

Методами работы были выбраны: мастер-классы, диалогичные, рефлексивные, творческие формы, методы педагогики искусства, метод проектов, круглые столы с обсуждением дискуссионных вопросов. Отмечаем, что установка на творческое саморазвитие, доверие к опыту студентов, их творческим поискам, позволяет стимулировать стремление к дальнейшему художественно-творческому совершенствованию.

Выделенные психолого-педагогические направления, применение специальных методик для развития и саморазвития художественной сферы студентов созда-

ют возможность формирования художественной компетенции будущих воспитателей, необходимой для сопровождения художественно-эстетической деятельности детей дошкольного возраста.

#### **Литература**

- Гусинский Э. Н. Введение в философию образования. Москва, Просвещение, 2000. – 175 с.
- Горянина В. А. Психология общения. Москва, Academia, 2002.-416 с.
- Каган М.С. Искусство в системе культуры // Системный подход и гуманитарное знание. Москва, 1989. – С. 24-29.
- Сулова Т.Д. Формирование профессиональных основ художественно-эстетической культуры учителя. Москва – Липецк, 1997.-247с.

**Роль професійної освіти у формуванні культури морально-ділових відносин у майбутніх керівників закладів загальної середньої освіти.**

Бутенко Н. І.,

*кандидат педагогічних наук, доцент  
Херсонський державний університет*

Сухенко Л.В.,

*магістр  
Херсонський державний університет*

Вища професійна освіта є основним шляхом формування культури морально-ділових відносин майбутніх директорів закладів загальної середньої освіти. Від того яким є її зміст та методика викладання залежить з яким рівнем сформованості прийде до закладу майбутній управлінець.

«Однією з функцій системи освіти є підготовка людей високої освіченості й культури, кваліфікованих спеціалістів, здатних до творчої праці, професійного розвитку, мобільності в освоєнні та впровадженні новітніх наукомістких та інформаційних технологій, а також

етичне й естетичне виховання та формування високої гуманістичної культури особистості, здатності протидіяти проявам бездуховності [3]. Реалізація цієї функції здійснюється з допомогою навчальної роботи, а також системою виховної роботи. Викладачі закладів вищої освіти мають бути носіями інтелектуально-моральної культури.

Оскільки проблема формування морально-ділових відносин майбутніх управлінців є досить актуальною вона широко обговорюється науковцями. Так з особливостями формування змісту підготовки майбутніх управлінців навчальних



закладів можна ознайомитися у працях В. Лугового, Н. Нічкало, В. Пікельна, С. Сисоєва, В. Шадріков, Я. Стрельчук та ін. В результаті аналізу цих напрацювань можна виділити окремі функції вищої професійної освіти у формуванні культури морально-ділових відносин у майбутніх керівників навчальних закладів, зокрема: інформаційна, організаційна, духовна, креативна, психологічна.

Інформаційна функція означає, що вища педагогічна освіта має забезпечити успішний процес засвоєння майбутніми управлінцями відповідних знань досліджуваної нами проблеми. Так Л. Кондрашова зазначає, що «інформація, яку вивчають, повинна бути засобом пробудження душі студента. Ціннісною основою освітнього процесу є орієнтація на духовність особистості»[ 2].

Майбутні директори закладів загальної середньої освіти повинні здійснювати свою професійну діяльність на основі морально-етичних цінностей, норм і правил ділової поведінки.

« В умовах вищої професійної освіти майбутні управлінці можуть набувати пізнавальний досвід з питань системності моральних цінностей, духовних орієнтирів у суспільстві та професійній діяльності, ключових компонентів культури, специфіки ділової поведінки, комунікацій управлінця. Крім того важ-

ливим є освоєння таких понять, як: етика ділових відносин, моральна відповідальність, національний зміст морально-ділової культури, імідж та ін.»[4 ].

Організаційна функція означає, що професійна освіта має використати можливості залучення майбутніх директорів до отримання необхідних знань, умінь і навичок. Для цього можна використовувати такі методи і прийоми як: ситуації морального вибору, етичного оцінювання, ділові ігри, дискусії, тренінги та ін. Формуванню культури морально-ділових відносин у майбутніх керівників сприяють також семінарські заняття, на яких магістри розглядають педагогічні ситуації.

Духовна функція вищої освіти характеризується тим, що постають завдання відносно формування у майбутніх управлінців закладів освіти системи морально-духовних цінностей. Як зазначають дослідники «щоб реформувати економіку країни згідно з інноваційною європейською моделлю та реалізувати в перспективі національну ідею щодо інтеграції у світовий освітянський, науковий, інформаційний та інші простори на засадах рівноправного партнерства, потрібно не лише вибудувувати вітчизняну економіку, а й вирішити питання, з якими, власне пов'язана ефективність будь-якого господарювання. Йдеться насамперед про удоскона-

лення людського фактора, зростання національної свідомості, виховання духовності людей»[1].

Креативна функція вищої школи реалізується тоді, коли студентів залучають до науково-дослідної роботи, спонукають до творчого освоєння знань, надають освітньому процесу креативного характеру.

Психологічна функція полягає в умінні викладачів встановлювати правильні взаємовідносини зі студентами; проявляти відповідний рівень емпатійності, надавати приклад прояву загальнолюдської моралі, педагогічного такту, відповідного стилю поведінки.

Зазначені вище функції дають можливість зробити висновки, що у процесі вищої професійної освіти майбутні керівники закладів за-

гальної середньої освіти мають можливість сформувати культуру морально-ділових відносин відповідного рівня.

#### **Література:**

- Вачевський М. Маркетинг. Формування професійної компетенції: підручник. К.: Професіонал. 2005. 510 с.
- Кондрашова Л. Проблеми вищої педагогічної освіти та її модернізації у світлі Болонської угоди. Вища школа. 2008. №1. С. 26-34.
- Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. Освіта України. 2001. №1. С. 4-6.
- Стрельчук Я. Актуальність проблеми формування культури морально-ділових відносин у менеджерів зовнішньоекономічної діяльності. Наукові праці: науково-методичний журнал. вип. 37: Педагогічні науки. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили. 2006. Т. 50. С. 48-53.

## **Distance learning in higher education institutions**

A.Pavlyshyn, PhD, MD

*Associate Professor*

*I.Horbachevsky Ternopil State Medical University*

N.Volotovska, PhD, MD

*Assistant Professor*

*I.Horbachevsky Ternopil State Medical University*

S.Nesteruk, PhD, MD

*Assistant Professor*

*I.Horbachevsky Ternopil State Medical University*

Today, in the realities of the pandemic distance learning in educational institutions remote methods of the pedagogical process are improved. Higher education institutions use sustainable models of practice to follow modern society. Higher education institutions are now transforming their curricula from different disciplines into distance learning to ensure the development of the educational process no matter what.

The remote form, despite a number of significant disadvantages, has its advantages, which should not be

neglected. Given that the development of digital technologies is developing rapidly, distance learning is projected to be increasingly introduced in the global education system. It should be noted that distance online learning, of course, is effective only in the study of theoretical material. But even in process of studying of clinical disciplines (in medical universities) and another which need presence at some production at factory, for example, it possible to replace offline studying into the online – as health preservation is the main goal.

The Internet is one of the least costly approaches to provide interconnection for students and teachers. The distance learning community can access hundreds of libraries and databases from around the world. The educational material can be stored on a different Web sites. Students and teachers also have a written record of what everyone in the class says during the discussion. There is a greater potential for sharing information through the Internet than through other ways of transmitting and receiving information.

Distance learning is gaining popularity among students they satisfied with their learning experience. With further advances in technology and more training to adapt teachers to this new mode of learning, the disadvantages of distance learning can soon be sorted out.

Notwithstanding its many inconveniences, distance learning provides students have greater comfort and versatility in pursuing a course many more learning choices. The main advantages of distance education are that they allow students to use minimal financial resources to access various learning tools. The use of video conferencing tools makes online learning even more immersive. This increases the ability to gather information on a specific topic and to preserve it.

Thus teaching the topic remotely due to the significant spread of high-speed Internet, allows in addition to

simple audio presentation of the material by the teacher to use a number of video and audio files, illustrative photographs, electronic textbooks and manuals, tables and more. A significant advantage of online learning is the ability to process materials at a convenient time for the student and in a convenient place, because the main goal of the learning process is the result, not the learning conditions.

The grade of education is an important condition for distance learning. Quality of the distance learning process in higher education has several main characteristics. Among the most common are three main: service ideas, research on the property of learning from the perspective of the student, research on the quality of the learning process from the perspective of the teacher.

Qualitative education is a vital concept in modern society and distance education is an important part of novel pedagogical methods, and obtaining quality education is the basis of sustainable economic development of each state. This is obvious, given that the future of the citizens of society and the state as a whole will develop in accordance with the high standards of educational development. This approach is considered new in comprehensive management of new standards and service evaluation in teacher training programs. From the point of view of application, the results of the perfecting of distance

learning can lead to the identification of the actual characteristics of the offered educational services.

But distance education limits social interaction and requires the use of complex modern technology. Any student should balance between advantages and disadvantages in this type of education. Distance training will usually be the perfect option for students working. In agreement with that proposed by, it is necessary for all those who practice distance teaching to be critical of their own practice. Self-evaluations of this practice will enable the teachers to achieve continuous improvement in their profession.

Distance education is often plagued by lack of enough good quality faculty members. In other cases, even if the instructor is good, he or she may not be comfortable with teaching in an online environment. Sometimes the technology might not do full justice to the delivery and design of the course. Quality distance education allows students to provide

educational materials, video and audio files. And also this form of education gives an opportunity to students to study in convenient and comfortable conditions.

The advantages of distance learning are its accessibility, comfort and lucidity of use, as well as the ability to repeat learning materials at a convenient time and place (during sports or travel). Distance learning is the future of education, which allows to unite people who want to learn and international high-class professionals, teachers and trainers whose goal is quality education and scientific knowledge.

To sum up the analysis of process of online-studying becoming it must be mentioned that technical progress can significantly improve the quality of the educational process, make it more accessible, cheap, limitless and constructive. But distance education providers should realise that it is not the technology, but good and effective teachers that teach students.

## Формування фонетичної компетентності майбутніх перекладачів

Рябуха Т. В.

*Мелітопольський державний педагогічний університет  
імені Богдана Хмельницького,  
Україна*

**Ключові слова:** лінгвістична компетенція, фонетична компетенція, фонетична помилка, голосні звуки, приголосні звуки, наголос.

**Keywords:** linguistic competence, phonetic competence, phonetic error, vowel sounds, consonants, word stress.

Стрімкий розвиток міжнародних відносин зумовлює високий попит на професії перекладацького профілю: перекладацька діяльність набуває дедалі більших масштабів і все більшої соціальної значимості. З кожним роком попит на перекладачів зростає, а тому дедалі більше зростають і вимоги до професійної компетентності цих фахівців.

Професійну перекладацьку компетенцію визначають як сукупність знань, умінь та навичок, які дозволяють перекладачеві успішно розв'язувати свої професійні завдання [1].

Для здійснення перекладу, професійна компетентність майбут-

нього перекладача має включати такі компоненти: лінгвістична компетенція (мовна та мовленнєва); соціокультурна компетенція (екстралінгвістичні знання, що відносяться до культури, традицій та звичаїв іншомовного суспільства); перекладацька компетенція (навички білінгвізму і перекладу, уміння кодувати і декодувати інформацію, та ін.) [3].

Формування лінгвістичної складової як найважливішого компонента професійної компетенції є найбільш складним завданням підготовки перекладачів.

Базовими компонентами культури мовлення перекладача, які воло-

діють однією, двома або більше іноземними мовами, є бездоганне володіння як нормативною, так і комунікативною граматиною, великий лексичний запас, мовна реактивність, тобто вміння перемикається з однієї мови на іншу при перекладі діалогічного мовлення під час переговорів, семінарів та диспутів, розвинена короткочасна оперативна перекладацька пам'ять тощо. При цьому важливе значення має вимова перекладача, тобто правильна вимова фонем та лексем, правильне наголошення слів, адекватна інтонація, чітка дикція і, навіть, тембр голосу [2].

На жаль, на мовних факультетах університетів приділяється недостатньо уваги становленню нормативної фонетичної бази іноземної мови: курс практичної фонетики, як правило, обмежений рамками першого курсу, а іноді – рамками першого семестру. Отже, кількість студентів з нормативною вимовою вимірюється одиницями [4].

Звичайно, перекладачеві не обов'язково прагнути говорити взагалі без акценту, але його вимова повинна бути чіткою, приємною, позбавленою грубих фонетичних помилок. Тому при найменшому сумніві в правильності вимови того чи іншого слова або словоформи необхідно звертатися до сучасних словників, які надають у вигляді транскрипції різні варіанти проголошення слів як в британському,

так і в американському варіантах, наприклад: The Cambridge English Pronouncing Dictionary (CEPD), The Longman Pronunciation Dictionary (LPD), або The Webster's English Dictionary (with pronunciation guides).

Нижче наведені фонетичні помилки, які є типовими для студентів-перекладачів, і усунення яких є не тільки бажаною, а й обов'язковою вимогою підготовки фахівців.

Помилки у вимові голосних звуків

1. Недотримання артикуляційних відмінностей між звуками /e/ і /æ/. Наприклад, фраза «bad luck» /'bæd 'lʌk/ («невезіння») в вимовному варіанті /'bed 'lʌk/ несподівано приймає пікантний характер, втім, як і вираз «to be on bad terms with smb» («бути в поганих відносинах з ким-небудь»), якщо «bad» /bæd/ вимовити як «bed» /bed/.

2. Ігнорування відмінностей між короткими і довгими голосними в таких словах як «pot» /pɒt/ vs. «port» /pɔ:t/, «corpse» /kɒps/ vs. «corpse» /kɔ:ps/, та ін. У швидкому зв'язному мовленні довгі голосні можуть вимовлятися майже коротко, особливо якщо вони знаходяться в позиції між глухими приголосними, проте якісні артикуляційні відмінності між короткими і довгими голосними все одно зберігаються.

3. Ігнорування того факту, що у ненаголошених складах може мати

місце нередукована голосна, який, хоча і вимовляється слабкіше, ніж в наголошеному складі, тим не менше, в нейтральний голосний звук /ə/ не перетворюється. Наприклад: «canteen» /kæn'ti:n/ (а не /kən'ti:n/).

4. Помилкова впевненість в тому, що фонетична форма основи завжди залишається незмінною в похідних словах. Дійсно, в більшості випадків так і відбувається: «clear» /kliə/ → «clearance» /'kliərəns/, danger /'deɪndʒə/ → dangerous /'deɪndʒərəs/. Однак, це правило іноді не працює: «South» /sauθ/ → «Southern» /'sʌðən/ (а не /'sauðən/), «nature» /'neɪtʃə/ → «natural» /'nætʃ(ə)r(ə)l/ (а не /'neɪtʃə(ə)l/), «advantage» /əd'vɑ:ntɪdʒ/ → «advantageous» /,ædvən'teɪdʒəs/ (а не /əd'vɑ:ntɪdʒəs/), та ін.

5. Уподібнення вимови деяких суфіксів (наприклад, -ous, -um, -us) їх графічній формі, що призводить до фонетичних помилок: «famous» /'feɪməs/ (а не /'feɪməʊs/), «maximum» /'mæksɪmə/ (а не /'mæksɪmʊm/), та ін.

6. Ігнорування відмінності у вимові функціонального суфікса «-ed», який утворює дієслівні форми (як в «He has learned /lɜ:nd, the poem»), і дериваційного суфікса «-ed», який утворює прикметники (як в «he is a learned /'lɜ:ni:d/ person»).

Помилки у вимові приголосних звуків

1. Повне оглушення кінцевих дзвінких приголосних або дзвінких приголосних, що примикають до глухих, що призводить до зміни значення не тільки окремого слова, але й фрази. Наприклад: «What's the prize?» – «What's the price?»

2. Вимова глухого міжзубного звуку /θ/ в /t/ або /f/, як, наприклад, у «theory» /'tɪəri/ або /'fɪəri/, а дзвінкого міжзубного /ð/ в /d/ або /z/, як, наприклад, у «this time» /dɪs taɪm/ або /zɪs taɪm/.

3. Заміна велярного назального звуку /ŋ/ альвеолярним /n/, що призводить до змішування таких слів як «sing» і «sin», «pan» і «pang», «singer» і «sinner», «tongue» і «ton».

4. Недотримання артикуляційних відмінностей між звуками /v/ і /w/ у таких фразах як «very well» /'veri wɛl/ (а не /'wɛri vɛl/).

5. Пом'якшення приголосних перед вузькими голосними переднього ряду в таких словах як «meet», «tea», «bed», що є неприпустимим, оскільки в англійській мові практично всі приголосні тверді.

Помилки у наголошенні слів

1. Ігнорування другорядного наголосу в багатоскладових словах, наприклад: «examination» /ɪg,zæmɪ'neɪʃ(ə)n/ (а не /ɪgzæmɪ'neɪʃ(ə)n/), «pedagogy» /'pedə,gɒdʒɪ/ (а не /'pedəgɒdʒɪ/), та ін.

3. Помилкове переміщення наголосу в деяких словах, наприклад: «hotel» /həʊ'tel/ (а не /'həʊtel/), «colleague» /'kɒli:g/ (а не /kə'li:g/),



«Nobel» prize winner /nəʊ'bel/ (а не /'nəubel/).

Помилки у вимові власних імен

1. Топоніми: укр. Гаага vs англ. the Hague /ðə 'heɪg/, укр. Мюнхен vs англ. Munich /'mjuːnɪk/, укр. Рейн vs англ. the Rhine /raɪn/, укр. Дніпро vs англ. the Dnieper /(d)'niːpə/, та ін.

2. Антропоніми: укр. Ейнштейн vs англ. Einstein /'aɪnstain/, укр. Дуглас vs англ. Douglas /'dʌɡləs/, укр. Рузвельт vs англ. Roosevelt /'ruːzəvəlt/, etc.

3. Торгові марки: порівняйте, наприклад, укр. Мерседес та англ. Mercedes /mɜː'seɪdɪz/, укр. Самсунг та англ. Samsung /'sæmsʌŋ/, укр. Найк та англ. Nike /'naɪki/.

Отже, у статті наведені найгрубіші фонетичні помилки, усунення яких в рамках професійної перекладацької діяльності є обов'язковою вимогою. Крім правильної вимови звуків перекладацька діяльність вимагає постійної роботи над

дикцією, інтонацією та риторикою. Сюди можна включити декламування віршів, скоромовок, запис власного читання текстів та порівняння їх з текстами, начитаними носіями мови, дикторами, акторами тощо. Однак, якщо ці вправи час від часу не повторювати, тоді можливе повернення до колишньої неправильної вимови.

### Література

- Латышев Л. К. Технология перевода: уч. пос. по подготовке переводчиков. – М: НВИ – ТЕЗАУРУС, 2000. – 280 с.
- Чередниченко О. Складові професійної компетенції письмового та усного перекладача / О. Чередниченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія, 2007. – № 41. – С. 25-27.
- Britell J. K. Competency and Excellence / J. K. Britell // Minimum Competency Achievement Testing. – Berkeley, 1980. – P. 23-29.
- Gurova T. Mobile Learning in Developing Phonetic Competence of Future Interpreters / T. Gurova, T. Riabukha, N. Zinenko, N. Gostishcheva // Advanced Education, 2020. – № 14. – С. 66-74.